

تأثیر ابعاد سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی

علی اصغر میرکزاده^۱، نعمت‌اله شیری^{۲*} و سعید هدایتی‌نیا^۳

۱. استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه رازی کرمانشاه

۲. دانشجوی دکتری گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشگاه رازی کرمانشاه

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج

(تاریخ دریافت: ۹۱/۰۷/۱۷ - تاریخ تصویب: ۹۲/۰۴/۰۴)

چکیده

پژوهش حاضر به منظور بررسی تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی و توسعه مدلی در جهت تقویت آن انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل تمام دانشجویان سال چهارم کارشناسی رشته‌های کشاورزی دانشگاه یاسوج بود (N=۱۹۶) که با استفاده از جدول نمونه‌گیری (Paxton (2002) ۱۳۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری ساده تصادفی مطالعه شدند. ابزار اصلی پژوهش پرسشنامه‌ای شامل چهار متغیر نهفته سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و نیت کارآفرینانه بود. به منظور بررسی روایی (اعتبار)، پایایی (اعتماد) و برازش متغیرهای نهفته و آزمون فرضیات پژوهش از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با به‌کارگیری نرم‌افزار LISREL_{۸۵۴} استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی تأییدی (CFA) روایی، پایایی و برازش متغیرهای نهفته پژوهش را تأیید کرد. نتایج مدل معادلات ساختاری (SEM) نشان داد که سرمایه اجتماعی شناختی و رابطه‌ای دانشجویان پیش‌بینی‌کننده تغییرات نیت کارآفرینانه آن‌ها بودند؛ اما سرمایه اجتماعی ساختاری دانشجویان پیش‌بینی‌کننده تغییرات نیت کارآفرینانه آن‌ها نبود. در نهایت، با بحث و نتیجه‌گیری درباره نتایج پژوهش تعدادی پیشنهاد کاربردی در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی برای کمک به مدیران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران نظام آموزش عالی کشاورزی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: دانشجویان کشاورزی، سرمایه اجتماعی، کارآفرینی، نیت کارآفرینی

مقدمه

کشاورزی ۲۴۰ هزار دانش‌آموخته کشاورزی و منابع فارغ‌التحصیلان نظام آموزش عالی کشاورزی اصلی‌ترین و مهم‌ترین مشغله تصمیم‌گیران و برنامه‌ریزان کلان کشور است و رفع معضل بیکاری و ایجاد و تقویت راهکارهای اشتغال‌زایی و خوداشتغالی و حرکت به سمت توسعه همه‌جانبه نیاز به تربیت و آموزش افراد کارآفرین و خلاق را دوچندان کرده است (Hosseini & Khosravipour, 2006). کارآفرینی فعالیتی است که به ایجاد فرصت‌های معنی‌داری برای افراد در جهت دستیابی به استقلال مالی و اقتصادی از طریق افزایش نوآوری‌ها

امروزه، چالش‌های اشتغال یا موضوع کار و بیکاری نه تنها یکی از مهم‌ترین مسائل اجتماعی روز کشور به شمار می‌آید، بلکه با میزان رشد جمعیت در دو دهه گذشته می‌توان آن را مهم‌ترین چالش اجتماعی در چند دهه آینده دانست (Tajabadi et al., 2008)؛ همچنین افزایش چشمگیر بیکاری در میان گروه‌های تحصیل کرده به‌ویژه فارغ‌التحصیلان نظام آموزش عالی کشاورزی به یکی از مسائل و مشکلات جامعه امروز تبدیل شده است (Ghasemi et al., 2009). هم‌اکنون، در بخش

می‌شود (Fuduric, 2008). در موضوع کارآفرینی، بیشتر تحقیقات صرفاً به ویژگی‌های شخصیتی، ساختاری و موقعیت محیطی پرداخته‌اند و سرمایه اجتماعی به عنوان مهم‌ترین عامل مورد توجه قرار نگرفته است (Ulhoi, 2004).

سرمایه اجتماعی اصطلاحی چندبعدی با انواع تعاریف در زمینه‌های مختلف است (Adler & Kwon, 2002). بورديو سرمایه اجتماعی را «مجموعه‌ای از منابع موجود یا بالقوه ناشی از تملک شبکه‌های پایدار و کم‌وبیش نهادینه‌شده روابط مبتنی بر توافق یا شناخت دوطرفه» تعریف کرده است (Wills- Herrera et al., 2010; Lee, 2008). سرمایه اجتماعی به منابع نهفته در شبکه‌های اجتماعی اطلاق می‌شود (Weber et al., 2010). در تعریف دیگر، سرمایه اجتماعی سرمایه‌گذاری در روابطی تعریف شده است که تبادل منابع را تسهیل می‌کند، (Looman & Farrag, 2009). به طور کلی، سرمایه اجتماعی جمع منابع بالقوه بالفعل موجود در گروه‌هاست که از مجموعه ابعاد شناختی (زبان مشترک، حکایات مشترک و ارزش‌ها، اهداف و چشم‌انداز مشترک)، ارتباطی (اعتماد، احترام، صداقت، هنجارها و ضمانت‌ها، الزامات، انتظارات و هویت جمعی) و ساختاری (روابط شبکه‌ای بین افراد، کار گروهی، پی‌کردنی شبکه‌ای، ساختار ارتباطی تسهیل‌کننده) به دست می‌آید (Nahapiet & Ghoshal, 1998) و به افراد اجازه می‌دهد تا به منابع و اطلاعات اعضای دیگر گروه‌هایی که به آن تعلق دارند دسترسی پیدا کنند (Paxton, 1999). این منابع و اطلاعاتی که فرد به واسطه عضویت در گروه‌ها و ایجاد سرمایه اجتماعی کسب می‌کند ممکن است در زمینه‌های مختلفی نظیر آموزش، استخدام (کاریابی) و کارآفرینی باشند (Granovetter, 1973). سرمایه اجتماعی به عنوان یک مشخصه اجتماعی باعث بروز خلاقیت، ایده‌پروری، تسهیل رفتارهای نوآورانه و ریسک‌پذیر می‌شود که از جمله شاخص‌های کارآفرینی به شمار می‌رود (Gholipur et al., 2008). بر این اساس، محققان کارآفرینی اظهار می‌کنند که در بررسی عوامل مؤثر بر تصمیمات (نیات) کسب‌وکار باید ساختارهای اجتماعی را در نظر داشت (Hansen, 1995; Larson & Starr, 1993; Reynolds, 1991; Starr & Macmillan, 1990). زیرا برای شروع یک کسب‌وکار جدید به سطحی از سرمایه اجتماعی نیاز است تا افراد را وادار به تصمیم‌گیری و راه‌اندازی کسب‌وکار کند (Hansen, 2001)؛ به بیانی دیگر، بیشتر محققان تقویت سرمایه‌های اجتماعی را از جمله عوامل مؤثر در ارتقای کارآفرینی تلقی می‌کنند و بر نقش سرمایه اجتماعی در فعالیت‌ها و فرایندهای کارآفرینی و

فرصت‌های جدید کسب‌وکار منجر می‌شود (Souitaris et al., 2007). آنچه مسلم است این است که آماده‌سازی دانشجویان برای ایجاد کسب‌وکار در جامعه برای مقابله با معضلات بیکاری نباید بعد از فارغ‌التحصیلی باشد، بلکه برای تحقق این امر لازم است طی فرایند و حین تحصیل مقدمات لازم فراهم و موانع و محدودیت‌های کارآفرینی در جامعه برطرف شوند. یکی از مهم‌ترین این اقدامات تحت تأثیر قراردادن نگرش و نیت کارآفرینانه دانشجویان است (Amiri & Moradi, 2008). بیشتر محققان کارآفرینی معتقدند بخش عمده‌ای از آنچه فعالیت کارآفرینی نامیده می‌شود نتیجه مستقیم نیت افراد و فعالیت‌های متعاقب آن در یک دوره زمانی مشخص است (Crosby et al., 2001).

نیت کارآفرینانه حالتی ذهنی است که راهنما و هدایت‌کننده اقدامات فردی در جهت ایجاد و توسعه یک کسب‌وکار جدید یا فعالیت کارآفرینانه است (Bird, 1988)؛ همچنین نیت کارآفرینانه می‌تواند نیت یک فرد در اجرای یک رفتار مخاطره‌آمیز باشد (Grandsten, 2004). نیت کارآفرینانه پیشگویی معتبر برای رفتار و فعالیت کارآفرینانه است (Krueger et al., 2000). بر این اساس با توجه به فواید اجتماعی و اقتصادی تقویت کارآفرینی در جامعه، مطالعه نیت و رفتار کارآفرینانه موضوع بیشتر پژوهش‌های اخیر در مورد کارآفرینی است (Carree and Tharik, 2006) و به تحریک نهادهای دولتی، آموزشی و آکادمیک برای بررسی عوامل مؤثر بر نیت کارآفرینانه دانشجویان منجر شده است (Leroy et al., 2009). در همین راستا، در چهار دهه گذشته توجه زیادی به درک مؤلفه‌های تأثیرگذار بر نیت دانشجویان برای درگیر شدن در فعالیت کارآفرینی یا راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید شده است (Bird, 1988; Krueger, 1994; Brazel, 1992; Zhao et al., 2010). در این زمینه، برخی از محققان معتقدند که نگاه به کارآفرینی در چهارچوب ساختارهای احاطه‌شده اجتماعی راه را برای یک چشم‌انداز وسیع در مورد کارآفرینی هموار می‌سازد، به طوری که توجه را به سمت نکات مبهم و کمتر پرداخته‌شده یعنی جنبه‌های اجتماعی پدیده اجتماعی-اقتصادی همچون کارآفرینی جلب می‌کند (Gholipur et al., 2008)؛ اما در حالی که فعالیت‌های کارآفرینی نتیجه سازوکارها، تعاملات و تبدلات اجتماعی هستند (Ulhoi, 2004)، کشف فرصت‌ها و ایده‌های کارآفرینانه به گونه‌ای مثبت به تعداد ارتباطات کارآفرین در شبکه اجتماعی وابسته است (Clydesdale, 2010) و سرمایه اجتماعی بر پایه همکاری و اعتماد به افزایش بهره‌برداری از فرصت‌ها منجر

افراد تأثیر می‌گذارند؛ بنابراین با انجام پژوهش‌هایی در این زمینه می‌توان از این سرمایه در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان استفاده کرد. با توجه به اینکه بیشترین درصد بیکاری نسبت به سایر رشته‌های دانشگاهی به فارغ‌التحصیلان نظام آموزش عالی کشاورزی ایران مربوط است، انجام تحقیقاتی در زمینه چگونگی تأثیر ابعاد سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی دانشگاه‌های ایران لازم و ضروری است و می‌توان بر مبنای نتایج حاصل از آن‌ها در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان نظام آموزش عالی کشاورزی اقدام کرد چراکه در نهایت منجر به بروز رفتار کارآفرینانه در آن‌ها می‌شود؛ از این رو هدف اصلی این پژوهش بررسی تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی و توسعه مدلی برای تقویت آن است. اهداف اختصاصی این پژوهش عبارتند از:

۱. شناسایی ویژگی‌های فردی دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه؛
۲. بررسی رابطه بین ابعاد سرمایه اجتماعی دانشجویان کشاورزی با نیت کارآفرینانه آن‌ها؛
۳. ارزیابی مدل اندازه‌گیری ابعاد سرمایه اجتماعی و نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی؛
۴. ارزیابی تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی دانشجویان کشاورزی بر نیت کارآفرینانه آن‌ها.

مدل و فرضیه‌های تحقیق

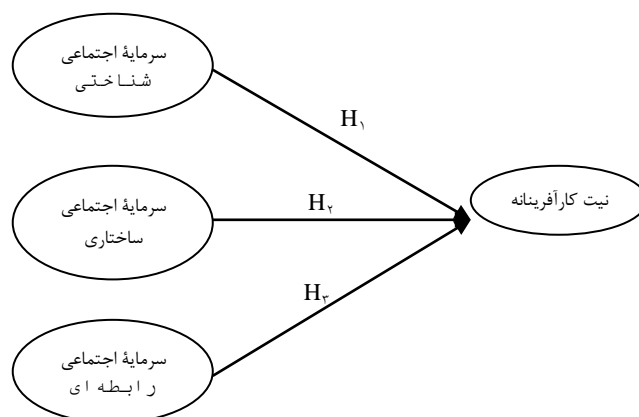
بر اساس ادبیات موجود ترکیب ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی در مدل‌های نیت‌محور کارآفرینانه امیدوارکننده به نظر می‌رسد. در مدل مفهومی پژوهش حاضر (شکل ۱)، سه متغیر نهفته (سازه) یعنی سرمایه اجتماعی شناختی (CSC)، سرمایه اجتماعی رابطه‌ای (RSC) و سرمایه اجتماعی ساختاری (SSC) به عنوان متغیرهای نهفته برون‌زا برای پیش‌بینی نیت کارآفرینانه (EI) دانشجویان (متغیر نهفته درون‌زا) به کار برده شده است. بر این اساس، پژوهش حاضر سه فرضیه دارد که عبارتند از:

- H₁: سرمایه اجتماعی شناختی تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه دانشجویان دارد؛
- H₂: سرمایه اجتماعی ساختاری تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه دانشجویان دارد؛
- H₃: سرمایه اجتماعی رابطه‌ای تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه دانشجویان دارد؛

تأثیرپذیری مثبت نیت کارآفرینانه افراد از پیوندها و ارتباطات اجتماعی تأکید دارند؛ بنابراین مطالعه چگونگی تأثیر سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان سال چهارم، که در مرحله تصمیم‌گیری برای ایجاد یک کسب‌وکار جدید هستند، مهم و مفید است. در همین راستا، مطالعات پراکنده‌ای انجام شده است که به آن‌ها اشاره می‌شود:

Linan, & Santos (2007) در مطالعه‌ای نشان دادند که بعد شناختی سرمایه اجتماعی رابطه نزدیک‌تری با نیت کارآفرینانه دانشجویان دارد و به صورت غیر مستقیم از طریق مطلوبیت درک‌شده و امکان‌پذیری درک‌شده بر نیت کارآفرینانه آن‌ها تأثیر می‌گذارد. Linan et al. (2008) در مطالعه‌ای نشان دادند که هم فرهنگ و هم سرمایه اجتماعی شناختی می‌تواند نیروی مثبتی در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان باشند. Hindle et al. (2009) در پژوهشی با مطالعه اثر سرمایه مالی، سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی بر شروع و اجرای فعالیت‌های کارآفرینانه نشان دادند که سرمایه مالی اثر مستقیم و سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی اثر غیر مستقیم بر شروع و اجرای فعالیت‌های کارآفرینانه در افراد دارند. Scholten et al. (2004) در مطالعه خود نشان دادند که هنجارهای اجتماعی (سرمایه اجتماعی رابطه‌ای) تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه افراد دارد؛ همچنین Ewald et al. (2011) در پژوهش‌های خود تأثیر مثبت عضویت در شبکه‌های اجتماعی (سرمایه اجتماعی ساختاری) بر نیت کارآفرینی افراد را تأیید کردند. Klyver & Schott (2011) در پژوهشی نشان دادند که عضویت افراد در شبکه‌های اجتماعی (سرمایه اجتماعی ساختاری) با نیت آن‌ها برای درگیر شدن در فعالیت‌های کارآفرینانه رابطه مثبتی دارد؛ افزون بر این بسیاری از محققان در مطالعات خود نشان دادند که هنجارهای ذهنی (سرمایه اجتماعی رابطه‌ای) رابطه مثبت و معنی‌داری با نیت کارآفرینانه افراد دارد (Barani et al., 2010; Nasordin et al., 2009; Degeorge & Fayolle, 2005).

در جمع‌بندی مطالب فوق می‌توان اظهار داشت که نیت بهترین پیشگوی رفتار است، به‌ویژه هنگامی که مشاهده رفتار دشوار باشد یا با تغییرات زمانی و غیر قابل پیش‌بینی همراه باشد؛ از این رو مطالعه نیت کارآفرینانه دانشجویان و عوامل مؤثر بر آن در جهت پیش‌بینی رفتار کارآفرینانه آن‌ها در آینده ضرورت دارد. در این راستا، همان‌طور که اشاره شد، ادبیات نظری و تجربی تحقیق بیانگر آن است که ابعاد سرمایه اجتماعی به صورت مستقیم یا غیر مستقیم بر نیت کارآفرینانه

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

مواد و روش‌ها

این تحقیق از نظر ماهیت از نوع تحقیقات کمی، با توجه به هدف از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها جزء تحقیقات توصیفی-همبستگی است که از بین روش‌های توصیفی از روش تحلیل کوواریانس-واریانس استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق شامل تمام دانشجویان سال چهارم کارشناسی رشته‌های کشاورزی دانشگاه یاسوج است (N=۱۹۶) که با استفاده از جدول نمونه‌گیری پاتن (۲۰۰۲) ۱۳۰ نفر از آن‌ها به روش نمونه‌گیری ساده تصادفی برای مطالعه انتخاب شدند. ابزار اصلی پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات پرسشنامه‌ای متشکل از سه بخش بود. بخش اول شامل ویژگی‌های فردی دانشجویان و بخش دوم مقیاسی برای سنجش ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بود. در این بخش، مدل سرمایه اجتماعی Nahapiet & Ghoshal (1998) به کار گرفته شد و مطابق آن برای سنجش ابعاد سرمایه اجتماعی شامل سرمایه اجتماعی شناختی (۴ گویه)، سرمایه اجتماعی رابطه‌ای (۳ گویه) و سرمایه اجتماعی ساختاری (۴ گویه) ۱۱ گویه در قالب طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (۱- خیلی کم تا ۵- خیلی زیاد) تدوین شد. بخش سوم پرسشنامه مقیاسی برای سنجش نیت کارآفرینانه دانشجویان بود. در این بخش، با ترکیب مقیاس‌های اندازه‌گیری نیت کارآفرینانه پژوهشگرانی چون Linan & Chen (2009)، Nasurdin et al. (2009) و Linan et al. (2011) برای سنجش نیت کارآفرینانه دانشجویان ۵ گویه در قالب طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت (۱- خیلی کم تا ۵- خیلی زیاد) تدوین شد. روش‌های آماری مورد استفاده در این پژوهش تحلیل همبستگی با استفاده از نرم‌افزار SPSS Win16 و مدل‌سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار LISREL ۸/۵۴ بودند. مدل‌سازی معادلات ساختاری

روشی است که برای نشان‌دادن، تخمین و آزمون فرضیه‌ها درباره روابط بین متغیرهای مشاهده‌شده و نهفته به کار می‌رود (Zampetakis & Moustakis, 2006). مدل‌سازی معادلات ساختاری رویکردی شامل دو مرحله یعنی مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری است (Anderson & Gerbing, 1988). در مرحله اول، یعنی مدل اندازه‌گیری به بررسی روایی (اعتبار) و پایایی (اعتماد) متغیرهای نهفته تحقیق با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) پرداخته می‌شود. در این مرحله از مقدار t و روایی سازه (AVE) برای بررسی روایی و از پایایی ترکیبی (CR) و همچنین ضریب آلفای کرونباخ (α) برای بررسی پایایی ابزارهای اندازه‌گیری استفاده می‌شود. چنانچه مقدار t در سطح یک یا پنج درصد معنی‌دار و مقدار AVE بالاتر از ۰/۵، مقدار CR بالاتر از ۰/۶ و ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ باشد، روایی و پایایی ابزارهای تحقیق مناسب و مورد قبول است. در مرحله دوم، با استفاده از مدل ساختاری به ارزیابی فرضیه‌ها در مورد روابط بین متغیرهای نهفته پژوهش (سازه‌ها) پرداخته می‌شود. برای ارزیابی برازندگی مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری چندین شاخص برازندگی وجود دارد. در پژوهش حاضر، با استناد به پیشنهادها Baumgartner & Homburg (1995) و Shook et al. (2004) از شاخص‌های کای‌اسکویر (X^2) به همراه معنی‌داری آن (P)، شاخص برازندگی (GFI)، شاخص نرم‌نشده برازندگی (NNFI)، شاخص برازندگی فزاینده (IFI)، شاخص برازندگی تطبیقی (CFI)، ریشه میانگین مجذور خطای تخریب (RMSEA) و شاخص میانگین مجذور باقی‌مانده‌ها (RMR) برای ارزیابی برازندگی مدل اندازه‌گیری و ساختاری پژوهش استفاده شده است. در حال حاضر، آستانه (معیار) دقیقی برای این شاخص‌ها وجود ندارد اما دستورالعمل کلی زیر در ادبیات مطرح شده است: اگر

آن‌ها پسر بودند؛ افزون بر این نتایج نشان داد که از بین دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه ۴۹ نفر (۳۷/۷ درصد) در رشته زراعت و اصلاح نباتات، ۴۱ نفر (۳۱/۵ درصد) در رشته علوم دامی و ۴۰ نفر (۳۰/۸ درصد) در رشته گیاه پزشکی مشغول به تحصیل بودند.

همبستگی بین ابعاد سرمایه اجتماعی با نیت کارآفرینانه دانشجویان

به منظور بررسی همبستگی بین ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی یعنی سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای با نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد (جدول ۱).

مقدار X^2 معنی‌دار نباشد و مقدار شاخص‌های GFI، NNFI، IFI و CFI بالاتر از ۰/۹۰، مقدار RMSEA کمتر از ۰/۰۵ و مقدار RMR کمتر از ۰/۱۰ باشد، برازش مدل مناسب و مورد قبول است (Arbuckle, 1999; Baumgartner & Homburg, 1995; Shook et al., 2004).

یافته‌ها

ویژگی‌های فردی دانشجویان

نتایج پژوهش نشان داد که میانگین سن دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه ۲۲/۷۷ سال با انحراف معیار ۱/۱۵ سال بود و آن‌ها در دامنه سنی ۲۰ تا ۲۶ سال قرار داشتند. بر اساس یافته‌ها ۷۱ نفر (۵۴/۶ درصد) از دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه دختر و ۵۹ نفر (۴۵/۴ درصد) از

جدول ۱. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	۱	۲	۳	۴
سرمایه اجتماعی شناختی	۱/۵۵	۰/۶۸۰	۱	-	-	-
سرمایه اجتماعی ساختاری	۲/۳۰	۰/۸۹۸	۰/۴۷۴**	۱	-	-
سرمایه اجتماعی رابطه‌ای	۳/۳۷	۰/۷۰۲	۰/۱۵۸	۰/۲۹۵**	۱	-
نیت کارآفرینانه	۳/۲۹	۰/۶۸۳	۰/۴۱۴**	۰/۲۳۷**	۰/۱۷۷*	۱

* معنی‌داری در سطح ۵ درصد
** معنی‌داری در سطح ۱ درصد

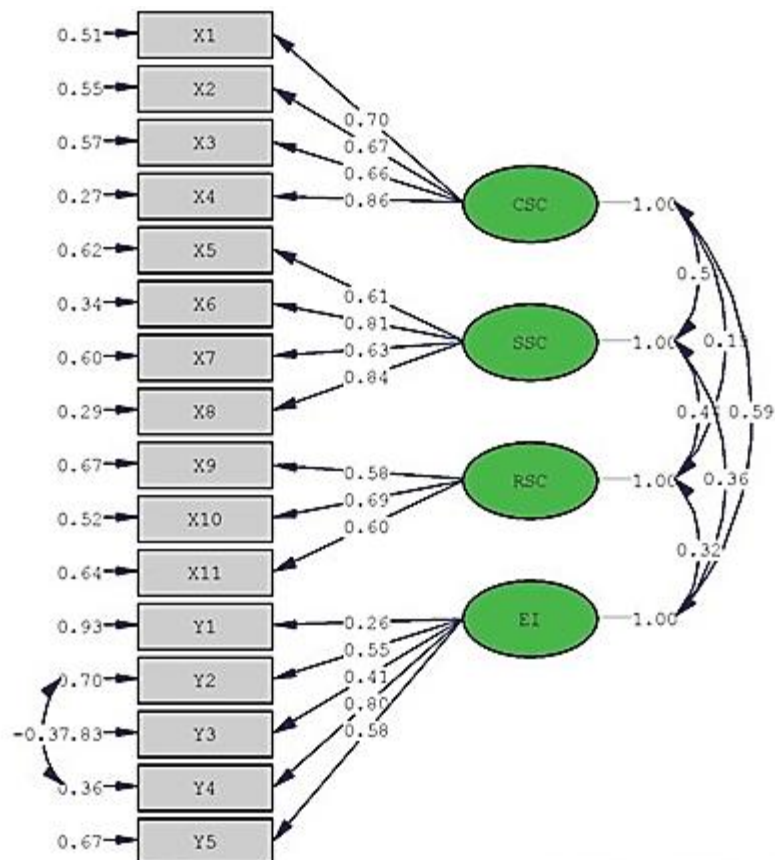
متغیرهای نهفته پژوهش (سازه‌ها) (جدول ۲) ناشی از انجام تحلیل عاملی تأییدی (CFA) در مدل اندازه‌گیری متغیرهای نهفته پژوهش در ادامه نمایش داده شده است.

با توجه به مقدار گزارش‌شده شاخص‌های برازندگی (شکل ۲)، مشاهده می‌شود که داده‌ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی و زیربنای نظری چهار متغیر نهفته پژوهش سازگاری دارند. این امر بیانگر برازش مناسب متغیرهای نهفته پژوهش (سازه‌ها) و همسوبودن نشانگرها با سازه‌های نظری پژوهش است؛ همچنین با توجه به نتایج ارائه‌شده در جدول ۲ مشاهده می‌شود که مقدار t تمامی ضرایب مسیر بین نشانگرها و متغیرهای نهفته پژوهش بالاتر از ۱/۹۶ است و برای تمام متغیرهای نهفته پژوهش شاخص‌های α ، CR و AVE از مقادیر بالا و مناسبی برخوردارند؛ بنابراین می‌توان اظهار داشت که تمامی نشانگرهای انتخابی برای سنجش متغیرهای نهفته پژوهش یعنی سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و نیت کارآفرینانه بدرستی انتخاب شده‌اند و روایی و پایایی آن‌ها نیز مورد تأیید است.

نتایج ارائه‌شده در جدول ۱ نشان‌دهنده این است که بین سرمایه اجتماعی شناختی و سرمایه اجتماعی ساختاری دانشجویان کشاورزی با نیت کارآفرینانه آن‌ها رابطه مثبت و معنی‌داری در سطح یک درصد ($P < 0.01$) وجود دارد؛ ولی بر اساس نتایج ارائه‌شده در جدول ۱ رابطه بین سرمایه اجتماعی رابطه‌ای دانشجویان کشاورزی با نیت کارآفرینانه آن‌ها در سطح پنج درصد معنی‌دار است ($P < 0.05$)؛ بنابراین مشاهده می‌شود که سرمایه اجتماعی شناختی بیشترین ضریب همبستگی ($r = 0.414$) و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای کمترین ضریب همبستگی ($r = 0.177$) را با نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه دارند.

ارزیابی مدل اندازه‌گیری پژوهش

در پژوهش حاضر، به منظور ارزیابی مدل اندازه‌گیری متغیرهای نهفته پژوهش (سازه‌ها) از تحلیل عاملی تأییدی (CFA) استفاده شد. مدل اندازه‌گیری متغیرهای نهفته پژوهش با نمایش بارهای عاملی استاندارد شده و شاخص‌های برازندگی (شکل ۲) و مقدار t و شاخص‌های روایی و پایایی

Chi-Square=106.93, df=97, P-value=0.23036, RMSEA=0.028

GFI=0.91, NNFI=0.96, IFI=0.97, CFI=0.97, RMR=0.064

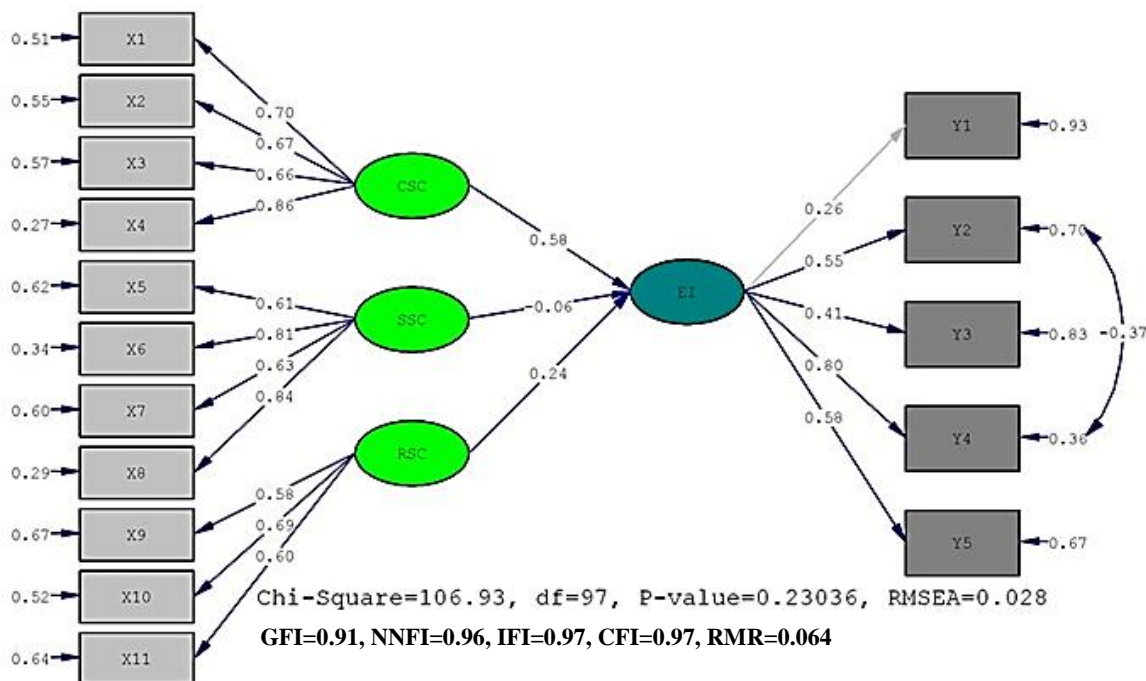
شکل ۲. مدل اندازه‌گیری پژوهش با نمایش بارهای عاملی استاندارد شده و شاخص‌های برازندگی

جدول ۲. خلاصه اطلاعات مدل اندازه‌گیری متغیرهای نهفته پژوهش

متغیرهای نهفته	نشانهگر	ضریب استاندارد شده	خطای استاندارد	t	α	CR	AVE
سرمایه اجتماعی شناختی	X1	۰/۷۰	۰/۰۸	۸/۵۵**	۰/۸۰	۰/۹۶	۰/۸۹
	X2	۰/۶۷	۰/۰۵	۸/۰۰**			
	X3	۰/۶۶	۰/۰۷	۷/۸۵**			
	X4	۰/۸۶	۰/۰۶	۱۱/۱۷**			
سرمایه اجتماعی ساختاری	X5	۰/۶۱	۰/۰۹	۷/۲۱**	۰/۸۱	۰/۹۶	۰/۸۶
	X6	۰/۸۱	۰/۰۸	۱۰/۴۱**			
	X7	۰/۶۳	۰/۰۹	۷/۵۲**			
سرمایه اجتماعی رابطه‌ای	X8	۰/۸۴	۰/۰۸	۱۰/۹۰**	۰/۷۴	۰/۹۲	۰/۸۱
	X9	۰/۵۸	۰/۰۹	۵/۶۸**			
نیت کارآفرینانه	X10	۰/۶۹	۰/۱۰	۶/۶۸**	۰/۷۲	۰/۹۳	۰/۷۵
	X11	۰/۶۰	۰/۰۸	۵/۹۰**			
	Y1	۰/۲۶	۰/۰۸	۲/۸۴**			
	Y2	۰/۵۵	۰/۰۹	۵/۰۵**			
	Y3	۰/۴۱	۰/۰۹	۴/۴۶**			
	Y4	۰/۸۰	۰/۱۲	۸/۰۲**			
	Y5	۰/۵۸	۰/۱۲	۶/۳۹**			

** معنی‌داری در سطح ۱ درصد

(شکل ۳) و خلاصه اطلاعات تحلیل مسیر اثر متغیرهای نهفته برونزای پژوهش (سرمایه اجتماعی شناختی (CSC)، سرمایه اجتماعی ساختاری (SSC) و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای (RSC)) بر متغیر نهفته درونزای پژوهش یعنی نیت کارآفرینانه (EI) دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه (جدول ۳) در ادامه نمایش داده شده است.

شکل ۳. مدل ساختاری پژوهش با نمایش بارهای عاملی استاندارد شده و شاخص‌های برازندگی

نهفته پژوهش سازگاری و توافق دارند؛ بنابراین مدل ساختاری متغیرهای نهفته پژوهش از برازش مناسبی برخوردار است.

با توجه به مقدار گزارش شده شاخص‌های برازندگی (شکل ۳)، مشاهده می‌شود که داده‌ها از لحاظ آماری با ساختار عاملی و زیربنای نظری مدل ساختاری متغیرهای

جدول ۳. خلاصه اطلاعات تحلیل مسیر اثر ابعاد سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه

متغیرهای برونزا	متغیر درونزا	ضریب استاندارد شده	خطای استاندارد	t	R ²
سرمایه اجتماعی شناختی	نیت کارآفرینانه	۰/۵۸	۰/۱۹	۲/۴۴**	۰/۳۹
سرمایه اجتماعی ساختاری		-۰/۰۶	۰/۱۱	-۰/۴۵	
سرمایه اجتماعی رابطه‌ای		۰/۲۴	۰/۱۲	۱/۶۷*	

** معنی‌داری در سطح ۱ درصد * معنی‌داری در سطح ۵ درصد

اجتماعی ساختاری و نیت کارآفرینانه صادق نیست، به طوری که بر اساس نتایج این جدول مشاهده می‌شود که ضریب مسیر استاندارد شده بین سرمایه اجتماعی ساختاری و نیت کارآفرینانه بسیار ضعیف است و از لحاظ آماری

نتایج ارائه شده در جدول ۳ نشان‌دهنده این است که ضریب مسیر استاندارد شده بین سرمایه اجتماعی شناختی و نیت کارآفرینانه ۰/۵۸ است که در سطح یک درصد معنی‌دار است (t=۲/۴۴ و $\gamma=0/58$)؛ اما این نتیجه در خصوص سرمایه

این سازه‌ها نقش مهمی در نیت افراد برای درگیر شدن در فرایندهای کارآفرینی ایفا می‌کنند. این در حالی است که در مدل‌های نیت‌محور کارآفرینی به نقش عوامل اجتماعی در نیت کارآفرینانه افراد توجه چندانی نشده است و در موضوع کارآفرینی بیشتر تحقیقات صرفاً به ویژگی‌های شخصیتی، ساختاری و موقعیت محیطی پرداخته‌اند و نقش ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی مورد توجه قرار نگرفته است؛ از این رو پژوهش حاضر به منظور کمک به ادبیات نیت کارآفرینانه با در نظر گرفتن ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی انجام شد و هدف اصلی آن بررسی تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی و توسعه مدلی در جهت تقویت آن بود.

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مدل اندازه‌گیری متغیرهای نهفته پژوهش یعنی سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری، سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و نیت کارآفرینانه نشان داد که سازه‌های (متغیرهای نهفته) انتخابی پژوهش به درستی انتخاب شده‌اند و از روایی و پایایی مناسبی برخوردارند. نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش نشان داد که سرمایه اجتماعی شناختی دانشجویان تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه آن‌ها دارد. در تفسیر این یافته باید گفت که سرمایه اجتماعی شناختی به حدی که افراد در درون یک گروه اجتماعی (برای مثال کلاس) دارای چشم‌انداز و اهداف مشترک هستند اشاره دارد و با ماهیت و کیفیت روابط بین افراد در گروه سروکار دارد (برای مثال آیا دانشجویان کلاس واقعاً همدیگر را درک می‌کنند؟) (Bolino et al., 2002). این بعد نشان‌دهنده این است که همچنان‌که افراد با یکدیگر به عنوان عضوی از گروه تعامل دارند، بهتر می‌توانند به اهداف و چشم‌اندازهای مشترک در گروه دست یابند (Leana & Pil, 2006). به طور کلی، سرمایه اجتماعی شناختی منابعی را در بر می‌گیرد که فراهم‌کننده تفاسیر و سیستم معانی مشترک در میان اعضای گروه (شامل زبان مشترک، حکایات مشترک، ارزش، اهداف و چشم‌انداز مشترک) هستند (Nahapiet & Ghoshal, 1998). بر این اساس می‌توان اظهار داشت وقتی دانشجویان یک کلاس یا دانشگاه همدیگر را واقعاً درک کنند و در جهت توسعه ارزش‌ها، اهداف و چشم‌اندازهای مشترک در کلاس یا دانشگاه تلاش کنند، احتمالاً با همکاری و هماهنگی هم برای ایجاد کسب‌وکارهای جدید بعد از فارغ‌التحصیلی برنامه‌ریزی می‌کنند و نیت کارآفرینانه

معنی‌دار نیست ($t = -0/45$ و $\gamma = 0/06$)؛ افزون بر این ضرایب مسیر استاندارد شده بین سرمایه اجتماعی رابطه‌ای و نیت کارآفرینانه $0/24$ است که در سطح پنج درصد معنی‌دار است ($t = 1/67$ و $\gamma = 0/24$). مقدار ضریب تبیین (R^2) نیت کارآفرینانه نیز $0/39$ است؛ بدین معنا که ۳۹ درصد از تغییرات واریانس نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه از طریق ابعاد سرمایه اجتماعی آن‌ها شامل سرمایه اجتماعی شناختی، سرمایه اجتماعی ساختاری و سرمایه اجتماعی رابطه‌ای تبیین می‌شود.

به این ترتیب از مباحث فوق می‌توان چنین نتیجه گرفت:

- سرمایه اجتماعی شناختی (CSC) تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه (EI) دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه دارد؛ بنابراین فرضیه اول پژوهش (H_1) حمایت می‌شود.

- سرمایه اجتماعی ساختاری (SSC) تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه (EI) دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه ندارد؛ بنابراین فرضیه دوم پژوهش (H_2) رد می‌شود.

- سرمایه اجتماعی رابطه‌ای (RSC) تأثیر مثبت و معنی‌داری بر نیت کارآفرینانه (EI) دانشجویان کشاورزی مورد مطالعه دارد؛ بنابراین فرضیه سوم پژوهش (H_3) حمایت می‌شود.

بحث

پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که وقتی افراد به رفتار خاصی تمایل (نیت) دارند، این نیت رفتار واقعی آن‌ها را تعیین می‌کند (Krueger & Brazeal, 1994; Krueger et al., 2000)؛ برای مثال فرایند ایجاد یک کسب‌وکار جدید (فعالیت کارآفرینانه) با توسعه نیت فرد در رابطه با انجام این کار آغاز می‌شود؛ بدین معنا که نیت فرد برای تبدیل شدن به کارآفرین به قبل از کشف فرصت‌های جدید در او مربوط می‌شود (Zampetakis & Moustakis, 2006). در این راستا، به منظور بررسی و شناسایی عوامل مؤثر بر نیت کارآفرینانه افراد در جهت راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید مطالعات مختلفی انجام شده است و مدل‌های نیت‌محور متنوعی در جهت شناسایی اثر سازه‌هایی همچون خودکارآمدی (امکان‌پذیری درک‌شده)، مطلوبیت درک‌شده، نگرش به کارآفرینی و هنجارهای ذهنی ارائه شده است که بر اساس شواهد تجربی

معناداری بر نیت کارآفرینانه آن‌ها دارد. در تفسیر این یافته باید گفت سرمایه اجتماعی رابطه‌ای نوعی روابط شخصی است که فرد آن را با اعضای گروه از طریق تعاملات گسترش می‌دهد و بر مفاهیم خاصی همچون احترام و دوستی متمرکز است که رفتار اعضای گروه را تحت تأثیر قرار می‌دهد (Nahapiet & Ghoshal, 1998). سرمایه اجتماعی رابطه‌ای بر ماهیت و کیفیت روابط (همانند اعتماد، احترام، صمیمیت و غیره) اشاره دارد (Bolino et al., 2002) و شامل جنبه‌هایی مانند اعتماد، احترام، صداقت، هنجارها و ضمانت‌ها، الزامات و انتظارات و هویت جمعی است (Nahapiet & Ghoshal, 1998). بر این اساس می‌توان اظهار داشت وقتی دانشجویان از طریق گسترش تعاملات و ارتباطات درون گروه (کلاس) به همدیگر اعتماد، احترام، صمیمیت و صداقت پیدا کنند و به هویت جمعی دست یابند، می‌توانند با همکاری و هماهنگی یکدیگر در جهت راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید در آینده فکر کنند، ایده بدهند و برنامه‌ریزی کنند؛ در نتیجه نیت پایدارتر و بالاتری برای ایجاد یک کسب‌وکار جدید (فعالیت کارآفرینی) بعد از فارغ‌التحصیلی در آن‌ها به وجود می‌آید. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های (Scholten et al., 2004)، (DeGeorge et al., 2005) و (Fayolle et al., 2009) و (Barani, 2010)، که نشان دادند هنجارهای اجتماعی تأثیر مثبت و معناداری بر نیت کارآفرینانه افراد دارد، همسو است.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

پژوهش حاضر با هدف اصلی بررسی تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان کشاورزی و توسعه مدلی در جهت تقویت آن انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد که سرمایه اجتماعی شناختی و رابطه‌ای دانشجویان کشاورزی تأثیر مثبت و معناداری بر نیت کارآفرینانه آن‌ها دارد ولی سرمایه اجتماعی ساختاری دانشجویان کشاورزی عامل معناداری برای پیش‌بینی تغییرات نیت کارآفرینانه آن‌ها نیست. بر این اساس می‌توان استدلال کرد سرمایه اجتماعی شناختی و رابطه‌ای، که در بین دانشجویان نظام آموزش عالی کشاورزی به وجود می‌آید، بخش مهمی از نیت کارآفرینانه آن‌ها را تبیین می‌کند اما سرمایه اجتماعی ساختاری در ایجاد و تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان مؤثر نیست؛ بنابراین نتایج این پژوهش می‌تواند پژوهشگران را در تدوین مدلی معتبر برای پیش‌بینی نیت کارآفرینانه افراد با واردکردن ابعاد

به صورت پایدارتر و قوی‌تری در آن‌ها پدید خواهد آمد. این یافته، مبنی بر تأثیر مثبت سرمایه اجتماعی شناختی بر نیت کارآفرینانه، با نتایج پژوهش‌های (Linan, & Santos, 2007)، (Linan et al., 2008) و (Hindle et al., 2009) مطابقت دارد.

نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش نیز نشان داد که سرمایه اجتماعی ساختاری دانشجویان پیش‌بینی‌کننده نیت کارآفرینانه آن‌ها نیست. سرمایه اجتماعی ساختاری توصیف‌کننده پیکربندی یا وضعیت غیر شخصی اتصالات و پیوندهای بین افراد گروه‌ها (برای مثال کلاس) است؛ به بیانی دیگر، به الگوی کلی ارتباطات بین اعضای گروه‌ها اشاره دارد (Nahapiet & Ghoshal, 1998) و بیانگر کمیت ارتباطات بین اعضای گروه است (Bolino et al., 2002). این بعد شامل روابط شبکه‌ای بین افراد، کار گروهی، پیکربندی شبکه‌ای و ساختار ارتباطی تسهیل‌کننده است (Nahapiet & Ghoshal, 1998)؛ بنابراین در تفسیر نتیجه اخیر می‌توان گفت از آنجا که دانشجویان در دانشگاه‌های ایران در توسعه سرمایه اجتماعی ساختاری نقشی ندارند (زیرا آن‌ها بر اساس امتیازات و رتبه کسب‌شده وارد دانشگاه‌ها و گروه‌های درسی (کلاس‌ها) می‌شوند) احتمال بسیار کمی وجود دارد که افراد یک کلاسی که فقط دارای سرمایه اجتماعی ساختاری (کمیت ارتباطات) هستند با هماهنگی یکدیگر برای ایجاد یک کسب‌وکار جدید در آینده برنامه‌ریزی کنند؛ چون در سرمایه اجتماعی ساختاری تنها کمیت ارتباطات در گروه (کلاس) مد نظر است و در این صورت هماهنگی بین اعضای گروه (کلاس) برای برنامه‌ریزی درباره موضوعات مهمی همچون راه‌اندازی یک کسب‌وکار جدید در آینده به‌ندرت پیش می‌آید. این نتیجه پژوهش برخلاف نتایج تحقیقات (Evald et al., 2011) و (Klyver & Schott, 2011) است که عضویت در شبکه‌های اجتماعی را باعث ارتقای نیت کارآفرینانه افراد می‌دانند. این اختلاف احتمالاً به دو دلیل است: یکی اینکه با گسترش ارتباطات غیر شخصی درون شبکه‌های اجتماعی احتمالاً افراد کم‌کم به هم نزدیک‌تر می‌شوند و یکدیگر را درک می‌کنند و سرمایه اجتماعی شناختی در آن‌ها به وجود می‌آید و دوم اینکه اختلاف مذکور ممکن است به دلیل جامعه‌های آماری و ابزارهای اندازه‌گیری متفاوت و متنوع باشد.

در نهایت، نتایج مدل معادلات ساختاری پژوهش نشان داد که سرمایه اجتماعی رابطه‌ای دانشجویان تأثیر مثبت و

دانشگاه‌ها سعی شود تا به توسعه اندازه شبکه‌ها و انجمن‌ها در دانشگاه‌ها پرداخته شود و بهبود کیفیت ارتباطات درون اعضای آن‌ها مورد توجه قرار گیرد؛

- برای برگزاری گردهمایی‌ها و کارگاه‌های آموزشی و توجیهی با هدف گسترش شبکه‌های ارتباطی و نیز ایجاد حس اعتماد و ارتباط بیشتر در بین دانشجویان کشاورزی و تشریح ایده‌ها و انتقال آن‌ها به یکدیگر در قالب جلسات رسمی و غیر رسمی اقدام شود؛

- به منظور ایجاد زمینه مناسب برای گسترش فعالیت شبکه‌های غیر رسمی و تقویت هنجارهای غیر رسمی در دانشگاه‌ها اقدامات لازم صورت گیرد؛ زیرا در شبکه‌ها و انجمن‌های غیر رسمی دانشجویان راحت‌تر و سریع‌تر با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و به هم اعتماد می‌کنند.

مختلف سرمایه اجتماعی حمایت کند و برنامه‌ریزان و مدیران نظام آموزش عالی کشاورزی را در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان با تمرکز بر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی در آن‌ها یاری دهد. بدین منظور به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که با وارد کردن متغیر مهمی مانند خودکارآمدی به بررسی تأثیر مستقیم و غیر مستقیم ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر نیت کارآفرینانه دانشجویان به منظور تدوین مدلی جامع برای تبیین آن اقدام کنند؛ افزون بر این به برنامه‌ریزان و مدیران نظام آموزش عالی کشاورزی در جهت تقویت نیت کارآفرینانه دانشجویان موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- با توجه با اهمیت شبکه‌ها و انجمن‌ها در توسعه سرمایه اجتماعی شناختی و رابطه‌ای در میان دانشجویان

REFERENCES

- Adler, P. S. & Kwon, S. (2002). Social capital: Prospects for a new. *The Academy of Management Review*, 27(1): 17-40.
- Amiri, A. & Moradi, Y. (2008). Entrepreneurial attitudes of students and it's barriers. *Journal of Research and Planning in Higher Education*, No. 49, pp: 45-47.
- Anderson, J. C., & Gerbing, D. W. (1988). Structural equation modeling in practice: A review and recommended two-step approach. *Psychological Bulletin*, 103, 411-423.
- Arbuckle, J. L. (1999). Amos (version 4.01) [computer software]. Chicago: SmallWaters.
- Baumgartner, H., & Homburg, C. (1995). Applications of structural equation modelling in marketing research: A review. *International Journal of Research in Marketing*, 13, 139-161.
- Barani, Sh, Zarafshani, K, Del-Angizan, S, & Hosseni Lorgani, S. M. (2010). The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial behavior of students Payam-Noor University of Kermanshah: structural equation modeling approach. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education*, No. 57, Pp: 85-105.
- Bird, B. (1988). Implementing Entrepreneurial Ideas: The Case for Intention. *Academy of Management Review*, No. 13, pp. 442- 453.
- Bolino, M. C., Turnley, W. H. & Bloodgood, J. M. (2002). Citizenship behavior and the creation of social capital in organization. *The Academy of Management*, 27(4): 505-522.
- Carree, M, & Thurik, R. (2006). Understanding the role of entrepreneurship for economic growth. In M. A. Carree & A. R. Thurik (eds.), *The Handbook Entrepreneurship and Economic Growth*. Cheltenham, UK & Northampton, MA, US: Edward Elgar Publishing Limited. <http://people.umass.edu/aizen/>.
- Crosby, C., Prentice, C., Weber, J., Hengesh, J. (2001). Pale seismic and geomorphic evidence for Quaternary fault slip on the Central Range and Los Banjos Faults, South American-Caribbean plate boundary, Transactions: 10 years of pale seismology, International Lithosphere Project, Kaikoura, New Zealand.
- Clydesdale, G. (2010). Entrepreneurial Opportunity: The Right Place at the Right Time. available at: <http://www.amazon.com/Entrepreneurial-Opportunity - Right - Place -Time /dp/0415997100>
- DeGeorge, J. M. & Fayolle, A. (2005). Is entrepreneurial intention stable through time? First insights from a sample of French students. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 5, 7 - 27.
- Evald, M. R., Klyver, K., Christensen, P. R. (2011). The effect of human capital, social capital, and perceptual values on nascent entrepreneurs' export intentions.

- International Studies in Entrepreneurship, 9, 1-19.
- Fuduric, N. (2008). The Sources of Entrepreneurial Opportunities : perspectives on Individuals and Institutions. available at: http://vbn.aau.dk/files/16063252/The_sources_of_entrepreneurial.pdf
- Grundsten, H. (2004). Entrepreneurial Intention and the Entrepreneurial. A Study of Technology- Based New Venture Creation, Doctoral Dissertation. Helsinki University of Technology, Finland.
- Ghasemi, J, Asadi, A, & Hosseinia, gh. (2009). Investigating Factors Affecting Entrepreneurial Mentality of Tehran University's Graduate Students, Iranian Journal of Agricultural Economics and Development Research, 40(2): 71-79.
- Gholipur, R. and Madhushi, M. and Jafarian, V. (2008). Analysis of the relationship and impact of social capital on organizational entrepreneurship: (Case Study in Sadid Industrial Group), Journal of Management Culture, 6(17): 111-129.
- Granovetter, M. S. (1973). The strength of weak ties. American Journal of Sociology, 78(6): 1360.
- Hansen, E. L. 1995. Entrepreneurial network and new organization growth. Entrepreneurship: Theory & Practice, 19(4): 7-19.
- Hansen, E. L. 2001. Resource acquisition as a startup process: Initial stocks of social capital and organizational foundings. <http://www.babson.edu/entrep/fer/IV/IVB/html/Iv-B.html>.
- Hindle, K., Klyver, K. & Jennings, D. F. (2009). An 'informed' intent model : incorporating human capital, social capital and gender variables into the theoretical model of entrepreneurial intentions. International Studies in Entrepreneurship, 4, 35-50.
- Hosseini, S. M. & Khosravipour, B. (2006). Entrepreneurship: Evolution of contexts and viewpoints and role of training in entrepreneurship. In: Proceedings of the Iranian Agricultural Education Seminar, Tehran: Tarbiat Modarres University.
- Klyver, K. & Schott, T. (2011). How Social Network Structure Shapes Entrepreneurial Intentions? Journal of Global Entrepreneurship Research, 1(1): 3-19.
- Krueger N. F. J, Reilly, M. D, & Carsrud, A. L. (2000). Competing of entrepreneurial intentions. Journal of Business Venturing, 15 (5): 411- 432.
- Kruger, N. F, & Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. Entrepreneurship Theory and Practice, 18, 91 – 104.
- Larson, A., & Starr, J. A. (1993). A network model of organization formation. Entrepreneurship Theory & Practice, 17, 5-15.
- Learned, K. E. (1992). What happened before the organization? A model of organization formation. Entrepreneurship Theory and Practice, 17, 39 – 48.
- Leana, C. R. & Pil, F. K. (2006). Social capital and organizational performance: Evidence from urban public schools. University of Pittsburgh, Organization Science, 17(3): 353-366.
- Lee, L. G. L. (2008). Corporate social capital and firm performance in the global information technology services sector, The University of Sydney, Sydney.
- Leroy, H, Maes, J, Meuleman, M, Sels, L, Debrulle, J. (2009). Gender effect on entrepreneurial intentions. A TPB multi-group analysis at factor and indicator level. <http://lambda.qsensei.com/content/1mjc03>
- Linan, F. & Santos, F. J. (2007). Does Social Capital Affect Entrepreneurial Intentions?. International advances in economic research, 13(4): 443-453.
- Linan, F., Santos, F. & Roldan, J. L. (2008). Entrepreneurial intention, cognitive social capital and culture: Empirical analysis for Spain and Taiwan. Available at: <http://www.recercat.net/bitstream/handle/2072/12855/DT08-3.pdf?sequence=1>
- Linan, F., & Chen, Y. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. Entrepreneurship Theory and Practice, 33, 593-617.
- Linan, F., Rodriguez-Cohard, J. C. & Rueda-Cantuche, J. M. (2011). Factors affecting entrepreneurial intention levels: a role for education. International Entrepreneurship and Management Journal, 7(2): 195-218.
- Looman, W. S. & Farrag, S. (2009). Psychometric properties and cross-cultural equivalence of the Arabic social capital scale: instrument development study, International Journal of Nursing Studies, 46(1): 45-54.
- Nahapiet, J. & Ghoshal, S. (1998). Social capital, intellectual capital and the organizational advantage. The Academy of Management Review, 32(2): 242-266.

- Nasrollahi, H. (2009). Investigation engineers occupation of part agriculture and natural resources. *Journal of extension and education agricultural*, available in: www.jobportartal.ir/s1/default.aspx?id=9_3_800_9_663
- Nasurdin, A. M., Ahmad, N. H. & Lin, C. E. (2009). Examining a Model of Entrepreneurial Intention Among Malaysians Using SEM Procedure. *European Journal of Scientific Research*, 33(2): 365-373.
- Paxton, P. (1999). Is social capital declining in the united state? A multiple indicator assessment. *American Journal of Sociology*, 105(1): 112-134.
- Patten, M. L. (2002). *Proposing Empirical Research*. Los Angeles: Pycszak Publishing.
- Reynolds, P. D. 1991. Sociology and entrepreneurship: Concepts and contributions. *Entrepreneurship: Theory & Practice*, 16(2): 47-70.
- Scholten, V., Kemp, R., and Omta, O. (2004). Entrepreneurship for life: The entrepreneurial intention among academics in the life sciences. Paper presented at the 2nd European Summer University Conference 2004, Enschede, The Netherlands, pp. 1-15.
- Starr, J. & Macmillan, I. C. (1990). Resource Cooptation Via Social Contracting: Resource Acquisition Strategies for New Ventures, *Strategic Management Journal* 11, 79-92.
- Souitaris, V, Zarbinati, S, and Allaham, A. (2007). Do Entrepreneurship intention programmers raise Entrepreneurial intention of science and engineering student? The effect of learning inspiration and resources, *journal of business venturing*, vol. 22, pp. 566-591.
- Shook, C. L., Ketchen, D. J. Jr., Hult, G. T.M., & Kacmar, K.M. (2004). An assessment of the use of structural equation models in strategic management research. *Strategic Management Journal*, 25, 397-404.
- Ulhoi, J.P . (2004) , "The social dimensions of entrepreneurship", DK-8210 Aarhus V, Denmark Technovation.
- Tajabadi, R. (2008). Education and entrepreneurship development and its application in agricultural higher education. *Proceeding of national entrepreneurship, cultural and society conference*. April 10, Azad Islamic University, Roodehen Campus, Iran.
- Webber, M. Huxley, P. & Harris, T. (2010). Social capital and the course of depression: six-month prospective cohort study. Available at: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20817266>
- Wills-Herrera, E., Orozco, L. E., Forero-Pineda, C., Pardo, O. & Andonova, V. (2010). The relationship between perceptions of insecurity social capital and subjective wellbeing: Empirical evidences from areas of rural conflict in Colombia. Available at: <http://www.ideas.repec.org/a/eee/soceco/v40y2011i1p88-96.html>.
- Zampetakis, L. A. & Moustakis, V. (2006). Linking creativity with entrepreneurial intentions: A structural approach. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 2(3): 413-428.
- Zhao, H, Siebert, S. E, & Lumpkin, G. T. (2010). The Relationship of Personality to Entrepreneurial Intentions and performance: A Meta-Analytic Review. *Journal of Management*, 36, 381 – 404.